

SPOLEČNOST BENO BLACHUTA SBB 006-09-02

Zdeněk Fibich: Šárka
Marie Podvalová (Šárka), Beno Blachut (Ctirad), Marta Krásová (Vlasta), Václav Bednář (Přemysl), Ladislav Mráz (Vitoraz) a. d., PSČSR, sbormistr Jiří Pinkas, Pražský rozhlasový orchestr, dirigent Alois Klíma, 1950
Celkový čas 130:11

Jan Králík

Letošní sté jubileum vynikající české sopranistky **Marie Podvalové** připomněla gramofonovému světu jako jediná Společnost Beno Blachuta (SBB) načasováním vydání svých 2CD s rozhlasovým kompletem *Fibichovy Šárky* právě s jubileantkou a **Beno Blachutem** v hlavních pěveckých úlohách.

Nahrávka z roku 1950 sloužila veřejnosti bez konkurence pouze šest let. Poměrně brzy následoval gramofonový komplet Supraphonu, kde za technicky výraznějších podmínek zpívali tři hlavní role znovu **Marie Podvalová (Šárku), Václav Bednář (Přemysla) a Marta Krásová (Vlastu)** a v týchž menších rolích zůstaly i **Miloslava Fiedlerová, Jaroslava Vymazalová a Milada Čadikovičová**. Rozdíl spočívá ovšem nejen v obsazení dalších dvou hlavních úloh, v nichž po lyričtější, témbrově tmavším Ctiradovi Blachutovi přišel hrdinnější, hlasově průraznější **Lubomír Havlák** a po mladém Vitorazovi **Ladislava Mráze** následoval kmetovský **Jaroslav Veverka**. Rozhlasový komplet nabízí rozhlasový sbor a orchestr vedený stylově romantickým zápletem dirigenta **Aloise Klímy**. Supraphon přizval sbor a orchestr opery pražského Národního divadla s pověstně pečlivým dirigentem **Zdeňkem Chala-balou**.

Rozhlasový komplet jako by přestal existovat. Dvě gramofonové edice 3LP nabídly záznam bezsporu propracovanější, zejména ve výkonech Marty Krásové a Václava Bednáře, ale i Marie Podvalové, byť ji zachytil již za zenitem, mnohdy opatrnou. Rozdíl mezi starším Ctiradem Blachutovým a mladším Havlákovým se podobá rozdílu mezi Carusem a Corelím: otevírá dva světy, při jejichž hodnocení může mít vyšší právo jen volba srdce. V Havlákově případě je především třeba litovat, že nedostal podobných při-

ležitostí víc. U vědomí Blachutova významu pak představuje recenzovaný komplet hodnotu nad jiné vzácnou: pěvce zachycuje v ideálním čase v dokonalé hlasové dispozici, každé jeho slovo zní kantabilně, přirozeně a přitom podle smyslu v plně přesvědčivé výrazové škále od rozhodnosti a vzdoru po toužebné zaujetí. Nemalé nároky role překonává s naprostou jistotou i Marie Podvalová, jejíž výkon je tu zcela spontánní, nekroecní pro mikrofon, naléhavý, do dramatu se vrhá s vášní a s vědomím hlasových prostředků opravdu fenomenálních.

Rozhlasová *Šárka* se strhujícími výkony Marie Podvalové a Beno Blachuta, ale i Marty Krásové a Václava Bednáře vznikla pro běžné vysílání na středních vlnách, kde nevedly nepřesnosti či vedlejší zvuky v orchestru. Stříhů bylo co nejméně. Ač je to snímek studiový, má proto blíže k záznamu přímého přenosu z divadelního představení. Kvalita původních magnetofonových pásek se sice slyšitelně mění a digitalizace odstranila s šumem i třpyt alikvotů (nejen hlavních tónů u sopránů), záznam však přesto působí i po šedesáti letech svěže, živě až žilně, jak se na *Šárku* sluší.

Edice je vybavena nejlepšími dobovými fotografiemi a informativně hutným průvodním textem dramaturga Beno Blachuta juniora. Výtvarné řešení je vytříbené. Už titulní strana vyniká z veškeré okolní nabídky seriózností a neodolatelností zároveň. Vydání tak hodnotně přispívá nejen české hudební kultuře, nejen připomínce dávných možností a zásluh rozhlasu, ale také kultivaci výtvarného vkusu.

SUPRAPHON SU 3982-2

Bedřich Smetana: Libuše
Naděžda Kniplová, Václav Bednář, Zdeněk Kroupa, Ivo Židek, Karel Berman, Jindřich Jindrák, Milada Šubrtová, Věra Soukupová, Helena Tattermuschová, Jaroslava Vymazalová, Ludmila Hanzlíková, Antonín Votava, sbor opery Národního divadla v Praze, sbormistr Milan Malý, Orchester Národního divadla v Praze, dirigent Jaroslav Krombholc.

Nahráno 9. 11. až 10. 12. 1965 ve studiu Domovina v Praze, hudební režie Ladislav Šíp, zvuková režie František Burda. Digi-

tální remastering z originálních pásků Miroslav Mareš, 2009. Celkový čas 157:02

Jaroslav Someš

V současné době, která stále častěji nedokáže odlišit přehnaný nacionalismus od zdravého národního sebevědomí, je naléhavě třeba obracet se do minulosti a připomínat dějinné odkazy, jež tam najdeme. Vedle samotné historie je další oblastí, které takové poslání sluší a přísluší, také kultura. Má totiž za úkol nejen dále rozvíjet ony odkazy, ale též znovu stavět do centra obecné pozornosti velká díla klasiků našeho umění. A díla, jejichž ideou je právě národní tematika, jsou z tohoto hlediska aktuální dvojnásob.

V české operní tvorbě náleží v tomto směru prvé místo nesporně *Smetanově Libuši*. Ještě jsou v paměti doby, kdy tuto „slavnostní zpěvohru ve třech odděleních“ (jak zní podtitul) měly na repertoáru i oblastní soubory. Dnes se o státních svátcích neobjeví ani na jevišti pražského Národního divadla. Současný divák tak s touto národní operou už drahně let nepřichází do styku. Ještě že tuto možnost má současný posluchač, a to zásluhou několika existujících nahrávek. Tou nejnovější znovu vydanou je digitalně remasterovaný komplet z roku 1965, jenž výmluvně dokládá, jak vysokou úroveň provedení *Libuše* v době vzniku záznamu naše první scéna disponovala.

Základem obsazení nahrávky je inscenace, která měla premiéru v roce 1953 v rámci oslav 70. výročí otevření ND. Hudebně tehdy dílo nastudoval Jaroslav Krombholc a režijně Ladislav Boháč. V titulní roli inscenaci zprvu suverénně vládly Marie Podvalová a Ludmila Červinková, jedna vznešeně dramatická, druhá žensky jímavější, obě dokonalé po stránce zpěvu i zjevu. V šedesátých letech postupně předávaly žezlo mladším kolegyním, nejprve Aleně Míkové, v době vzniku recenzovaného záznamu *Naděždě Kniplové* a o několik let později také *Miladě Šubrtové*. *Naděžda Kniplová* byla v roce 1965 členkou ND teprve jednu sezonu. Úlohu *Libuše* nastudovala už ve svém prvním angažmá v Ústí, zpívala ji pak v Brně a na scéně ND v ní poprvé vystoupila ještě jako host. Svým pojetím, jak nahrávka markantně dokládá, představovala jakýsi průsečík mezi přístupem obou svých velkých předchůdkyň. Jestliže v 1. dějství je především ženou, milující i zraňovanou, pak v závěru se projevuje jako důstojná vladařka, zvěstovatelka budoucnosti svého národa. K vyklenutí dramatického oblouku role s úspěchem využívá i pasáže, na něž nebývá vždy kladen takový důraz, např. *Libušinu* árii „On jde!“ ve 3. dějství.

Pojetí *Naděždy Kniplové* plně konvenuje s tím, jak přistupoval k hudebnímu nastudování *Libuše* Ja-

roslav Krombholc. Byl v ND jejím kmenovým dirigentem už od roku 1946. V jeho podání toto dílo není jen monumentální tableau, má svou dramatičnost i lyriku. Krombholc podtrhuje náladové proměny Smetanovy hudby, zřetelně především ve větších orchestrálních pasážích (např. v úvodu k 2. obrazu 1. dějství), účinně vyhrocuje kontrast mezi patosem sborových scén a intimitou osobních příběhů *Krasavy, Chrudoše, Přemysla* i samotné *Libuše* (je zajímavé, že v době vzniku díla byly tyto privátní zápletky libretu vytýkány). Plnou podporu pro svoje pojetí nachází Krombholc jak ve výkonu Orchestru Národního divadla, tak Sboru opery ND (sbormistr **Milan Malý**). Sbor hraje v tomto díle podstatnou úlohu a lze říci, že co do kompoziční propracovanosti sborových scén (např. v 1. finále) tu dosáhá Smetana svého vrcholu.

Také obsazení všech dalších rolí je na vysoké úrovni. Zčásti vychází z premiérového obsazení z roku 1953 (**Milada Šubrtová, Václav Bednář, Ivo Židek**), zčásti jde o pěvce, kteří do inscenace vstoupili v průběhu repríz. *Milada Šubrtová* zpívá *Krasavu* s hlubokým vnitřním prožitkem a v nevyjádřenějších místech jako by předznamenávala, že v budoucnu směřuje i k roli titulní (není bez zajímavosti, že také *Ludmila Červinková* byla nejprve řadu let vynikající *Krasavou*). Zajímavý je výběr představitelů obou barytonových partů, *Václava Bednáře* jako *Přemysla a Jindřicha Jindráka* jako *Radovana Jindrák*, ač o plně čtvrtstoleť mladší, vyznívá adekvátně k roli zraleji, zatímco *Bednářův* baryton si uchovává lahodný jas, takže působí mužně, a přitom stále mladistvě. Velký výkon podává také **Zdeněk Kroupa**, kterému právě pohostinské vystoupení v úloze *Chrudoše* otevřelo v roce 1961 definitivně dveře ND. Nahrávka připomíná nejen průraznost a lesk jeho basbarytonu, ale také jeho herecký přístup ke ztvárnění rolí. Vášnivá vyhrcočenost *Libušina* pohánění v soudní scéně v 1. dějství to výmluvně dokazuje.

Supraphon vydává nahrávku v rámci své řady *Poklady české opery*. Edici doprovázejí jen skromné booklety, pro něž je charakteristická (vcelku sympatická) výtvarná střídmost. Tentokrát je však snímek na obálce víc než sporný. Nikdo jistě nevolá po barvotiskovém kých, na kterém by bájná kněžna věštila slávu Prahy – ale tohle! Na fotografii je dívka v krátké sukničce a bílých podkolenkách, připomíná něco mezi svatou Janou a odvážnou školačkou a rozhodně nemá s *Libuší* ani vzdáleně nic společného.

RADIOSERVIS CD0454-2

Jan Vičar: Přeludya. Pocta hudebním, Přeludya (2-12), Musica da canzonetta (14-17), Poučení Šuruppakovo, Uspávaný, Roman Patočka – housle, Petr Nouzovský – violoncello, Dani-